

Výzkumná zpráva Kongresu

**Revize Supplemental Nutrition
Assistance Program**

ADAM FENCL

1. Úvod

S rokem 2020 zasáhla celý svět pandemie onemocnění COVID-19. Právě proto bude nyní státní podpora jedním z klíčových způsobů, jak se vyrovnat s následky celosvětové krize spojené s pandemií. Ze statistik vyplývá, že ve Spojených státech amerických rapidně stoupla chudoba a také nezaměstnanost. S tím také úměrně stoupá počet amerických rodin, jimž nyní bude nutné pomoci s obživou, a důležitost vyrovnat se zároveň i s klesající silou amerického domácího trhu.

Současná podoba státního programu na podporu obživy, který známe jako Supplemental Nutrition Assistance Program (SNAP), je sice velmi efektivním nástrojem federální vlády v boji proti hladu a chudobě, nicméně stále má několik chyb. Nyní nastává situace, kdy se tyto marginální chyby mohou ukázat jako fatální a změnit tím životy mnoha Američanů.

Kongresmani se budou muset vyrovnat s pravidly, dle kterých žadatelé pomoc dostanou. Během Trumpovy administrativy byla tato pravidla zpřísněna a mnoho lidí, kteří pomoc nutně potřebují, na ni v současné době nedosáhne. Toto rozhodnutí na druhou stranu znamenalo velkou úlevu státnímu rozpočtu na sociálních službách. Otázkou je, jakým směrem se nyní vydat v době krize.

Je také nutné podotknout, že samotný program má špatnou reputaci a značná část z těch, kteří pomoc potřebují, o ni z tohoto důvodu ani nepožádá. V těchto případech je pak na místě tvrdit, že SNAP svojí funkci zcela neplní.

Nicméně jeho role v systému sociální podpory napříč Spojenými státy zůstává. Jeho působení může mít pozitivní vliv na zdraví a prohlubování soběstačnosti chudých spoluobčanů.

2. Historie potravinových programů ve Spojených státech

2.1 Velká hospodářská krize

Počátek potravinových programů můžeme ve Spojených státech najít ve 20. letech 20. století, kdy svět zažil hospodářskou krizi. Tu zažehla událost známá jako Černý pátek. Jedním z následků této události byla vysoká nezaměstnanost a s ní spojená nízká výroba. Zároveň však klesla cena plodin, a na trh se proto uvolnil obrovský nadbytek potravin.¹

Když koncem 30. let přicházela krize ke svému konci, byl poprvé spuštěn Food Stamp Program (dále jen FSP), který měl jako první potenciál pomoci chudým s jejich problémy s obživou. Mimo tuto funkci plnil také významnou podpůrnou funkci pro ekonomiku, jelikož svým působením podporoval domácí trh ve Spojených státech. Tento systém byl spuštěn jako součást programu New Deal prezidenta Franklina D. Roosevelta v roce 1939.²

FSP fungoval na jednoduchém principu potravinových známek, které si mohli chudí lidé kupovat od nově vzniklé státní společnosti Federal Surplus Relief Corp. Kupóny byly dvou barev – oranžové a modré. Oranžové známky, jež měly hodnotu \$1, si

¹ New America. *The History of SNAP*. [online]. 2021. [cit. 14. 3. 2021]. Dostupné z: <https://www.snaptohealth.org/snap/the-history-of-snap/>

² Tamtéž.

mohli lidé od státní společnosti koupit v množství, které bylo schopné pokrýt měsíční náklady na výživu. Pomoc přicházela až ve formě modré známky o hodnotě 50 centů, jež se dávala při zakoupení známky oranžové.³ Ministerstvo zemědělství Spojených států (dále jen USDA) program využilo ke snížení nadbytku potravin. Zatímco oranžové známky bylo možné uplatnit na jakékoliv zboží, za modré známky si lidé mohli koupit pouze potraviny, jež byly právě v nadbytku.⁴

FSP byl zastaven během druhé světové války, jelikož potravinová pomoc Evropě zajistila konec amerického nadbytku potravin. Ani nezaměstnanost nedosahovala takové míry jako při podepsání New Deal, a FSP byl proto shledán zbytečným.

2.2 Obnova programu v 60. letech

Jelikož si FSP získal dobrou reputaci v potlačování hladu a chudoby, využili této myšlenky v 60. letech prezidenti J. F. Kennedy a L. B. Johnson při vedení své války s chudobou (z angl. *war on poverty*)⁵. V té době se původní podoba programu formuje do podoby, která položila základ současnému Supplemental Nutrition Assistance Program (zkráceně SNAP).

Tento nový FSP byl spuštěn jako několik pilotních programů ve vybraných státech. Hlavní změnou byl přechod z potravinových známek na potravinové kupóny. Přestože se to na první pohled nemusí zdát jako velký přechod, jednalo se o klíčovou proměnu, jelikož byly uvedeny různé hodnoty, změněna pravidla nákupu s kupóny a byl představen zcela nový koncept distribuce státní pomoci.⁶

Tato iniciativa byla legislativně zajištěna skrze dlouho prosazovaný *Food Stamp Act* z roku 1964 během vlády prezidenta Lyndona B. Johnsona. Ten nově zavedl pravidlo, že prostředky získané z FSP mohou být vynaloženy na veškeré zboží kromě importovaných masných výrobků a nezdravých jídel či nápojů (např. alkohol)⁷. Samotnou distribuci prostředků zajišťovaly jednotlivé státy, zatímco financování programu a licencování distributorů probíhalo pod záštitou federální vlády.

Posledním nově získaným mechanismem byl výpočet výše příspěvku, který žadatel dostal od státu při koupi potravinového kupónu. Žadatel musel pořídit kupóny v hodnotě, kterou běžně vynakládal na stravné, k tomu od státu dostal benefit, jehož

---

³ CASWELL, Julie A., YAKTINE, Ann L. *Supplemental Nutrition Assistance Program: Examining the Evidence to Define Benefit Adequacy*. [online]. Washington, D.C.: The National Academies Press, 2013 [cit. 23. 1. 2021]. 978-0-309-26294-1. Dostupné z: <http://nap.edu/13485>

⁴ Tamtéž.

⁵ New America. *The History of SNAP*. [online]. 2021. [cit. 14. 3. 2021]. Dostupné z: <https://www.snaptohealth.org/snap/the-history-of-snap/>

⁶ Tamtéž.

⁷ CASWELL, Julie A., YAKTINE, Ann L. *Supplemental Nutrition Assistance Program: Examining the Evidence to Define Benefit Adequacy*. [online]. Washington, D.C.: The National Academies Press, 2013 [cit. 23. 1. 2021]. 978-0-309-26294-1. Dostupné z: <http://nap.edu/13485>

⁸ New America. *The History of SNAP*. [online]. 2021. [cit. 14. 3. 2021]. Dostupné z: <https://www.snaptohealth.org/snap/the-history-of-snap/>

výše by měla být schopna zajistit nutričně bohatou stravu.⁹ Tento mechanismus se v určité podobě zachoval dodnes.

2.3 Rozšíření FSP na federální program

Vzhledem k tomu, že počet žadatelů od spuštění programu rapidně vzrostl, bylo rozhodnuto o rozšíření FSP na federální úroveň. K tomu vedly také reformy z roku 1971, které zavedly celistvé federální normy a jednotné podmínky pro zařazení do programu.

V roce 1977 přinesl další reformy *Food Stamp Act*, který upravil poplatky za potravinové kupóny. Tento zákon také razantně upravil seznam potravin, jež si bylo možné za benefity pořídit. USDA sestavilo výčet potravin nízké nutriční hodnoty, které by si žadatelé za kupóny nesměli koupit. Finální podoba *Food Stamp Act* však tento výčet přešla a seznam koupitelných potravin tak nebyl nijak dále omezen.¹⁰

Po zavedení nových reforem, které s sebou přinesly přísnější podmínky čerpání benefitů, počet žadatelů znatelně poklesl. Z toho důvodu se přešlo na pravidlo „30 procent“, které platí dodnes. Ve zkratce to znamená, že žadatel hradí pouze 30 % svého příjmu na stravu a od toho se odvíjí výše příspěvku, který domácnost pobírá.¹¹ Po přechodu na toto pravidlo stoupl počet lidí zapojených do programu FSP během prvního měsíce o 1,5 milionu.

Poslední změnou bylo zavedení preventivní politiky programu, díky čemuž vznikl výukový program zaměřený na stravovací gramotnost. Z tohoto programu se postupem času vyvinou SNAP-E&T a SNAP-Ed.

2.4 Vývoj programu ve 20. století

S příchodem nového tisíciletí přišly také nové technologie, které se brzy staly běžnou součástí života. To umožnilo SNAP přechod na elektronický systém poskytování benefitů a zastaralé papírové známky byly zrušeny. První reforma přišla v roce 1996 v zákoně *Welfare Reform Act*, který upravil pravidla způsobilosti pro žadatele a přesunul odpovědnost za rozdělování finančních prostředků na jednotlivé státní agentury.¹²

Poslední úpravu zajistil *Consolidated Appropriations Act*, podepsaný Donaldem Trumpem v prosinci roku 2020. Tento zákon navýšil maximální výši příspěvku o 15 %

⁹ CASWELL, Julie A., YAKTINE, Ann L. *Supplemental Nutrition Assistance Program: Examining the Evidence to Define Benefit Adequacy*. [online]. Washington, D.C.: The National Academies Press, 2013 [cit. 23. 1. 2021]. 978-0-309-26294-1. Dostupné z: <http://nap.edu/13485>

¹⁰ tamtéž

¹¹ USDA. *SNAP Eligibility*. [online]. Washington, D.C.: USDA, 15. 3. 2021. [cit. 25. 3. 2021]. Dostupné z: <https://www.fns.usda.gov/snap/recipient/eligibility>

¹² CASWELL, Julie A., YAKTINE, Ann L. *Supplemental Nutrition Assistance Program: Examining the Evidence to Define Benefit Adequacy*. [online]. Washington, D.C.: The National Academies Press, 2013 [cit. 23. 1. 2021]. 978-0-309-26294-1. Dostupné z: <http://nap.edu/13485>

jako reakci na pandemii nemoci COVID-19. Pro tuto změnu samotnou bylo z federálního rozpočtu uvolněno 100 milionů dolarů pro potřeby SNAP.

3. Struktura SNAP

3.1 Distribuční schéma státní pomoci

Distribuční systém SNAP se skládá ze tří základních článků – žadatele, distributora a státu. Hlavním pilířem distribučního systému je žadatel pobírající státní příspěvek. Cílem je zajistit, aby tato osoba získala pomoc odpovídající její finanční situaci, za kterou si pořídí zdravé potraviny. Z hlediska původu potravin celá distribuce začíná u samotných výrobců, případně distributorů, kteří musejí projít autorizací, aby u nich mohli spotřebitelé nakupovat svými SNAP benefity. Tato podmínka částečně podporuje výrobce zdravých potravin a lokální prodejce. Poslední stranou jsou státní agentury, které potřebné peněžité prostředky poskytují.

Samotné příspěvky jsou přenášeny skrze elektronickou benefiční kartu (EBT), na kterou měsíčně státní agentura posílá vyměřenou částku. Pomocí této karty mohou žadatelé zakoupit potraviny nebo dokonce rostliny či semínka, ze kterých si mohou sami jídlo vypěstovat. Touto kartou je však možné platit pouze u certifikovaných dodavatelů.

3.1.1 Žadatel

Žadatel je přenosovým článkem státních peněz ze státních agentur na distributory a výrobce potravin. V roce 2019 se jejich průměrný počet pohyboval okolo 35 milionů a oproti roku 2018 klesl o 12,5 %. Je důležité mít na paměti, že převážná většina žadatelů žije v rodinách a počet členů v domácnosti hraje zásadní roli při rozdělování příspěvků. Nejvyšší průměrný počet lidí žijících v jedné domácnosti můžeme najít ve státech Texas a Utah (2,4 osoby/domácnost, 2018), zatímco nejnižší průměr najdeme na severozápadě ve státech Washington a Oregon nebo na severovýchodním pobřeží Spojených států, zejména v D.C. nebo Massachusetts (okolo 1,7–1,9 osob/domácnost, 2018)¹³.

Každý žadatel během přihlášky prochází certifikačním řízením, které posuzuje jeho finanční stav a nárok na příspěvek. Tento certifikát má v každém státě různou certifikační životnost, vzhledem k tomu, že státní agentury mohou požádat FNS o prodloužení certifikací podle potřeby. Ta může trvat od 7 měsíců až po dobu necelých dvou let. Národní průměr certifikační životnosti se pohybuje okolo 14 měsíců. Nejkratší průměrná certifikační životnost je ve státě Wyoming (6,9 měsíců, 2018). Oproti tomu žadatelé ze států Pennsylvania nebo New York mohou na jednu certifikaci pobírat příspěvky až po dobu 21 měsíců (2018)¹⁴.

Problémem, na který SNAP stále naráží, je nízká účast lidí, kteří splňují podmínky způsobilosti.¹⁵ V celých Spojených státech se do programu zapojuje pouze 84 %

¹³ SNAP household state averages for SNAP benefits (FY 2018). *FNS SNAP Data Visualizations* [online]. Alexandria: USDA, 2018 [cit. 2021-01-26]. Dostupné z: <https://snapvisualizations.net/SNAP-household-state-averages#>

¹⁴ Tamtéž.

¹⁵ SNAP Participation Rates by State, All Eligible People. *FNS SNAP Data Visualizations* [online]. Alexandria: USDA, 2018 [cit. 2021-01-26]. Dostupné z: <https://snapvisualizations.net/usamap>

z lidí, kteří pomoc mohou pobírat. SNAP v roce 2017 nepokryl ani všechny občany žijící pod hranicí chudoby. V některých státech pouze 50–60 % lidí, kteří jsou způsobilí pro SNAP, skutečně pobírá státní pomoc¹⁶.

Většina benefitů i nadále proudí k dětem, seniorům nebo lidem s fyzickým nebo psychickým postižením.¹⁷

3.1.2 Distributor

Druhým pilířem distribučního systému SNAP jsou osoby poskytující potraviny. Jedná se o překupníky nebo přímo o výrobce nebo farmáře. K tomu, aby u distributorů mohli žadatelé nakupovat, je potřeba osobu autorizovat. Počet autorizovaných distributorů od roku 2017 klesá a v roce 2019 jich bylo pouze 247 636.

3.1.3 Stát a rozpočet

Nejvíce prostředků čistě na benefity bylo vynaloženo v roce 2012, kdy rozpočet pro benefity dosáhl částky téměř 75 miliard dolarů. Od roku 2012 následuje sestupný trend. V roce 2019 tento rozpočet dostal jen 54 miliard dolarů¹⁸. Nicméně velký skok nastal po schválení *Families First Coronavirus Response Act* na začátku roku 2020, čímž byl rozpočet navýšen o dalších 21 miliard dolarů. V polovině téhož roku bylo navýšením příspěvků o 15 % přidáno dalších 13 miliard dolarů do rozpočtu SNAP¹⁹. V následujících letech proto můžeme očekávat narůstající trend financování programu.

Zatímco benefity platí výhradně federální vláda, administrativní a jiné náklady jsou placeny jak federální vládou, tak samotným státem²⁰. Na rok 2021 byl schválen rozpočet 65 miliard.

3.2 Přidružené programy

Samotný SNAP se nesoustředí pouze na finanční stránku podpory, ale snaží se dívat do budoucnosti a zajistit prevenci regrese ekonomické jistoty žadatelů o státní pomoc. Tuto politiku pak praktikuje zejména skrze vzdělávání. Mimo hlavní program dále vede paralelně také krizovou pomoc pro případy katastrof.

¹⁶ Tamtéž.

¹⁷ USDA. *Fiscal Year 2021 Congressional Justifications for the Food and Nutrition Service* [online]. Washington, D.C.: USDA, 2021 [cit. 3. 2. 2021]. Dostupné z: <https://www.usda.gov/sites/default/files/documents/fns-fy2021-congressional-justifications.pdf>

¹⁸ U.S. Bureau of Economic Analysis. *Government social benefits: to persons: Federal: Supplemental Nutrition Assistance Program (SNAP)*. [online]. Suitland: U.S. Bureau of Economic Analysis, 2020. [cit. 4. 4. 2021]. Dostupné z FRED: <https://fred.stlouisfed.org/series/TRP6001A027NBEA>

¹⁹ U.S. Bureau of Economic Analysis. *COVID-19 Pandemic: Federal Recovery Legislation and the NIPAs*. [online]. Suitland: U.S. Bureau of Economic Analysis, 2021. [cit. 4. 4. 2021]. Dostupné z: <https://www.bea.gov/system/files/2020-06/COVID-19%20Pandemic-Federal%20Recovery%20Legislation%20and%20the%20NIPAs.pdf>

²⁰ USDA. *Fiscal Year 2021 Congressional Justifications for the Food and Nutrition Service* [online]. Washington, D.C.: USDA, 2021 [cit. 3. 2. 2021]. Dostupné z: <https://www.usda.gov/sites/default/files/documents/fns-fy2021-congressional-justifications.pdf>

3.2.1 Snap-Ed

Pokud žadatel cítí potřebu vzdělat se v domácí gastronomii a mikroekonomii, má možnost zapojit se do dobrovolného programu SNAP Education (SNAP-Ed). Hlavním cílem tohoto projektu je zvýšit pravděpodobnost, že lidé způsobilí pro SNAP budou žít zdravější život, včetně aktivního životního stylu, v mezích svého rodinného rozpočtu²¹.

3.2.2 D-SNAP

Disaster SNAP, zkráceně D-SNAP, je program FNS na podporu obyvatel zasažených přírodní pohromou nebo katastrofou, jejichž příjem byl v důsledku této katastrofy silně ovlivněn. Jedná se zpravidla o krátkodobou pomoc, kterou je možno do 72 hodin začít čerpat. Benefity jsou stejně jako u běžného SNAP distribuovány přes debetní kartu, s níž je možné nakupovat potraviny v obchodech.

V případech, kdy dojde k velké škodě na majetku, mohou SNAP benefity čerpat i rodiny, které by za běžné situace nebyly pro SNAP způsobilé. Také lidé, kteří již benefity pobírají, mohou zažádat o D-SNAP. Výše příspěvku však nesmí přesáhnout stanovenou maximální hranici²².

3.2.3 SNAP-E&T

Žadatelé mají možnost zapojit se do programu SNAP-E&T, který jim edukativní cestou pomůže k lépe placenému zaměstnání a dá jim možnost stát se nezávislími na státní pomoci. Program byl spuštěn v roce 1985 zákonem *Food Security Act*²³. Přes velký potenciál, který tento projekt nabízí, je účast velmi nízká. Vzhledem k věkovému složení žadatelů, tedy 44 % mladších 18 let, 9 % dospělých v důchodovém věku a 10 % hendikepovaných lidí, program může zahrnout jen okolo 33 % žadatelů. V roce 2013 SNAP pomáhal 43 milionům lidí, z toho pouze 1/3 se přihlásila o práci a okolo 629 tisíc lidí se zapojilo do projektů E&T.

4. Pravidla způsobilosti pro zařazení do programu

Přijetí do programu probíhá dvěma hlavními způsoby. Většina žadatelů je do programu zařazena na základě kategorického posouzení jejich situace. Často přecházejí z jiných programů jako Temporary Assistance for Needy Families (TANF) nebo Supplemental Security Income (SSI). Tito žadatelé jsou kategoricky vhodné pro přijetí do SNAP.

²¹ CATES, Sheryl, Valerie LONG, Jonathan BLITSTEIN, et al. *Supplemental Nutrition Assistance Program Education and Evaluation Study (Wave II)* [online]. Washington, DC, 2013 [cit. 2021-01-23]. Dostupné z: <https://fns-prod.azureedge.net/sites/default/files/SNAPEdWaveII.pdf>

²² Disaster Supplemental Nutrition Assistance Program (D-SNAP). *USDA-FNS* [online]. Alexandria, 2013 [cit. 2021-01-24]. Dostupné z: <https://www.fns.usda.gov/disaster/disaster-d-snap>

²³ ROWE, Gretchen, Elisabeth BROWN a Brian ESTES. SNAP Employment and Training (E&T) Characteristics Study: Final Report. *Fns-prod.azureedge.net* [online]. Alexandria: USDA, 2017 [cit. 2021-01-26]. Dostupné z: <https://fns-prod.azureedge.net/sites/default/files/ops/SNAPEandTCharacteristics.pdf>

Ostatní žadatelé, kteří nepřichází z jiných vládních programů na podporu chudých domácností, musí projít sérií šetření, během kterých se posoudí, zda skutečně a jak vysokou potřebují státní pomoc. Prověření cílí na posouzení hrubého a čistého příjmu jejich domácnosti, vzhledem k tomu, kolik lidí v domácnosti žije, a porovná je s federální hranicí chudoby. Aby byl žadatel přijat, musí jeho hrubý příjem být méně než 130 % federální hranice chudoby a čistý příjem musí odpovídat méně než 100 % té samé hranice²⁴.

Důležité je zmínit, že o bližších kritériích rozhodují agentury jednotlivých států, a pravidla způsobilosti se proto mohou detailně lišit. Pro podrobnější informace doporučuji navštívit webové stránky vašeho státu dostupné z adresy: <https://www.fns.usda.gov/snap/state-directory>. Každý stát také používá svoji vlastní EBT kartu.

4.1 Obecné pracovní požadavky

Někteří žadatelé, kteří jsou přijati, musejí udržovat obecné pracovní požadavky potřebné k dlouhodobému čerpání benefitů. Pro žadatele od 15 do 59 let platí povinnost aktivně vyhledávat práci nebo svoji dosavadní pracovní dobu neomezovat na méně než 30 hodin týdně. SNAP nabízí několik možností, jak tuto podmínku plnit.

Lidé pobírající příspěvek na stravu mohou využít programu SNAP Employment and Training (E&T) nebo se zapojit do práce nabídnuté přímo lokální kanceláří SNAP²⁵.

Obecné pracovní požadavky nemusí žadatelé plnit, pokud:

- a. mají dlouhodobé zaměstnání s pracovní dobou převyšující 30 hodin týdně;
- b. splňují pracovní požadavky některých jiných programů (např. TANF);
- c. pečují o dítě mladší 6 let nebo o handicapovanou osobu;
- d. jsou nezpůsobilí k práci pro fyzické nebo mentální postižení;
- e. průběžně se účastní programů pro alkoholově či drogově závislé;
- f. jsou studenty nebo jsou zařazeni do výcvikového programu alespoň na poloviční úvazek (pozn.: vysokoškolští studenti mají své vlastní pravidla způsobilosti).

V případě, že by žadatel po zařazení do programu přestal pracovní požadavky splňovat, bude mu poskytování benefitů pozastaveno. Přesto opět může příspěvky čerpat, poté co opět naplní pracovní požadavky²⁶. V případě, že by se toto dělo opakovaně, může být čerpání pozastaveno na dobu neurčitou nebo může být žadatel trvale vyřazen z programu. Pracovní podmínky nemusí plnit některé věkové skupiny, jako jsou děti nebo senioři.

²⁴ CASWELL, Julie A., YAKTINE, Ann L. *Supplemental Nutrition Assistance Program: Examining the Evidence to Define Benefit Adequacy*. [online]. Washington, D.C.: The National Academies Press, 2013 [cit. 23. 1. 2021]. 978-0-309-26294-1. Dostupné z: <http://nap.edu/13485>

²⁵ ROWE, Gretchen, Elisabeth BROWN a Brian ESTES. *SNAP Employment and Training (E&T) Characteristics Study: Final Report*. [online]. Alexandria: USDA, 2017 [cit. 2021-01-26]. Dostupné z: <https://fns-prod.azureedge.net/sites/default/files/ops/SNAPEandTCharacteristics.pdf>

²⁶ CASWELL, Julie A., YAKTINE, Ann L. *Supplemental Nutrition Assistance Program: Examining the Evidence to Define Benefit Adequacy*. [online]. Washington, D.C.: The National Academies Press, 2013 [cit. 23. 1. 2021]. 978-0-309-26294-1. Dostupné z: <http://nap.edu/13485>

4.2 Dodatečné pracovní požadavky pro ABAWD

Na lidi, kteří jsou ve věku od 18 do 49 let a kteří žijí zpravidla sami nebo v jejich domácnosti nežijí lidé vyžadující jejich péči (např. děti nebo handicapovaní), se řadí do kategorie Able Bodied Adults Without Dependents (zkráceně ABAWD). Ti, kteří do této kategorie spadají, musejí k dlouhodobému čerpání benefitů splnit kromě obecných pracovních požadavků také dodatečné pracovní požadavky. Dalším omezujícím faktorem je časový limit, po který mohou benefity pobírat. Tento časový limit trvá po 3 roky od prvního dne v měsíci, ve kterém žadatel dostal první SNAP příspěvek.

Základní dobou pobírání benefitů jsou tři měsíce, během nichž všichni zařazení do programu pobírají příspěvky na stravu. Pokud po třech měsících ABAWD nesplňují pravidla způsobilosti, může jim být čerpání pozastaveno. Do programu se stále ještě mohou vrátit, pokud po 30 dní splňují pravidla způsobilosti nebo pokud získají výjimku na pracovní požadavky, a jsou tedy zproštěni povinnosti pracovat k získání benefitů. Pokud ani tuto poslední možnost nesplní, jejich čerpání benefitů končí a může být obnoveno až po uplynutí časového limitu.

Také pro lidi z kategorie ABAWD existují výjimky, které umožňují čerpat benefity bez splnění pracovních podmínek. Taková situace nastává v případech, že:

- a. v žadatelově domácnosti žije osoba mladší 18 let;
- b. žadatel splňuje parametry výjimky pro obecné pracovní požadavky;
- c. žadatelka je těhotná.

Státy mají právo požádat Food Nutrition Service (FNS) o prominutí časového limitu v případě, že jejich míra nezaměstnanosti prokazatelně stoupne nad 10 % nebo nemají stabilní počet volných pracovních míst²⁷.

5. Vliv geografických faktorů na výpočet příspěvku

Výše příspěvku se vypočítává podle speciálního vzorce, jehož základem je maximální měsíční příspěvek. Maximální měsíční příspěvek se odvíjí od tzv. Thrifty Food Plan (TFP), který specifikuje druhy a množství jídla potřebného k zajištění dostatečné obživy člověka. Data vycházející z TFP, o němž rozhoduje Ministerstvo zemědělství Spojených států, jsou poté ohodnocena skrze index spotřebitelských cen. Tímto způsobem je vypočten maximální měsíční příspěvek, který je dále upravován v konečný individuální benefiční plán. Výše maximálního měsíčního příspěvku je stejná ve 48 státech a D.C., zatímco na Havaji nebo Aljašce je tento benefiční základ vyšší.

Výsledný příspěvek od SNAP je maximální měsíční příspěvek, od kterého je odečteno 30 % z žadatelova čistého příjmu. 30% odečet od čistého příjmu má původ již v roce 1977 a jeho účelem je pojistit správné nakládání s poskytovanými prostředky tak, jak stanovuje TFP. Ten je možné vypočítat odečtením poplatnických slev z daní od hrubého příjmu, který se skládá především ze soukromého příjmu (mzda, nájmy apod.) a jiných státních příspěvků. Poplatnických slev je možné

---

²⁷ Tamtéž.

dosáhnout, například pokud se žadatel stará o adoptované dítě nebo pokud poskytuje přístřeší pro lidi, kteří jej potřebují.

Posledním důležitým aspektem je výše příspěvku, který průměrně každý žadatel v daném státě dostává. Abychom získali objektivní posudek, musíme zohlednit všechny členy použité při výpočtu výše příspěvku a zároveň zohlednit příjmovou nerovnost v daném státě. Zpravidla však státy s nižším průměrným osobním příjmem mají vyšší příspěvky, aby tím byla vyrovnána míra chudoby. Výjimku tvoří státy Aljaška a Havaj, které mají přes vysoký průměr osobního příjmu vysoké SNAP benefity. Havaj má také nejvyšší průměrný SNAP příspěvek ze všech států USA (\$461/osobu, 2018)²⁸.

6. Vztah mezi chudobou a dostupností potravin

Dostupnost potravin je zásadním faktorem, kterému SNAP čelí. Jedním z hlavních činitelů v problematice dostupnosti potravin je chudoba. Lidé, kteří mají nižší příjem nebo žijí v regionu s nízkým průměrným ročním příjmem, jsou náchylnější k chudobě. Některé demografické a sociální znaky nebo pohlaví mohou mít vliv na pravděpodobnost života v chudobě.

Ve Spojených státech v současné době žije okolo 34 milionů lidí pod hranicí chudoby. Od roku 2015 můžeme sledovat klesající trend v počtu chudých i v procentuálním vyjádření vzhledem k celkové populaci. Nyní žije v chudobě na 10,5 % (k roku 2019) všech Američanů. Demografický a socioekonomický rozbor tohoto čísla je klíčový pro pochopení demografického složení lidí zapojených do SNAP²⁹.

Statisticky je do programu zapojeno o 16 % více žen než mužů, přičemž podobný poměr vidíme také v počtu mužů a žen žijících v chudobě. S ohledem na fakt, že míra nezaměstnanosti je ve Spojených státech pro obě pohlaví stejná, můžeme tvrdit, že zásadním rozdílem je osobní příjem. Ve Spojených státech ženy vydělávají v průměru pouze 81,6 % toho co muži, a jsou proto náchylnější k chudobě³⁰. Rozdíl mezi platem mužů a žen se dlouhodobě zmenšuje a můžeme očekávat, že se v budoucnosti vyrovnají.

Jedním z demografických aspektů chudoby je rasa. Nejvíce příjmovou rasou je mongoloidní rasa (\$87.194 průměrného ročního příjmu), poté bílá rasa (\$70.642 průměrného ročního příjmu) a nejméně příjmovou je černošská rasa (\$41.361 průměrného ročního příjmu) (k roku 2018)³¹. Regionem s největší koncentrací chudoby je jih Spojených států, kde je opět nízký průměrný roční příjem na jednu

²⁸ SNAP household state averages for SNAP benefits (FY 2018). *FNS SNAP Data Visualizations* [online]. Alexandria: USDA, 2018 [cit. 2021-01-26]. Dostupné z: <https://snapvisualizations.net/SNAP-household-state-averages#>

²⁹ SEMEGA, Jessica, Melissa KOLLAR, John CREAMER a Abinash MOHANTY. *Income and Poverty in the United States: 2019* [online]. Washington, DC: U.S. Government Printing Office, 2020 [cit. 2021-01-27]. Dostupné z: <https://www.census.gov/content/dam/Census/library/publications/2020/demo/p60-270.pdf>

³⁰ Tamtéž.

³¹ Tamtéž.

osobu. Při rozdělování rozpočtu mezi státní agentury by proto měly jižní státy získat poměrně více finančních prostředků.

Z hlediska věku jsou nejvíce postiženou skupinou lidé mladší 18 let. Až 16,2 % lidí v této skupině žije v chudobě, často jako součást chudé domácnosti. To odpovídá přibližně 11 milionům obyvatel, z nichž jen necelých 9 milionů bylo zapojeno do programu SNAP.

7. Problémy spojené s reputací SNAP

Důvěra v systém je důležitým předpokladem k tomu, aby se pomoc dostala skutečně ke všem, kteří to potřebují. Bohužel SNAP, stejně jako mnoho dalších velkých byrokratických struktur, trpí korupcí a systémovými chybami. To působí na reputaci programu v očích veřejnosti a klesá tím potřebná důvěra.

Od svého počátku Food Stamp program i SNAP čelí případům zneužití. To vedlo k velkým ztrátám v rozpočtech a negativně se podepsalo na veřejném mínění o programech FNS.

V posledních deseti letech proběhlo mnoho změn v systému SNAP a zneužití státních příspěvků bylo potlačeno na úplně minimum. Nejslabšími body systému byly autorizační proces, způsob vyplácení a korupce. Od roku 2011 je přes 99 % lidí pobírajících SNAP benefity skutečně způsobilých pro účast v programu. Zároveň 96 % benefitů bylo správně vyplaceno i využito. Náprava těchto chyb ušetřila rozpočtu 3,67 miliardy dolarů ročně³². Důležitým mezníkem bylo zavedení EBT, kterým se zamezilo snadnému prodeji potravinových kupónů a známek. Někteří žadatelé využili ceny známky, která má omezený výběr potravin, jež je možné za známky koupit, a prodávali je, čímž obešli výjimku na nezdravá jídla a nápoje. EBT přineslo jednodušší identifikaci podvodu a viníka, čímž se výrazně snížila četnost případů.

Za posledních deset let bylo více než 8 000 maloobchodníků obviněno z podvodu a byla jim trvale odebrána licence. Inspekce FNS pravidelně provádí tisíce šetření, během kterých používají utajené vyšetřovatele k prověření poctivosti obchodů. Jen v roce 2019 bylo uděleno okolo 2 000 postihů různého druhu dle závažnosti. Nejčastěji se porušení zásad dopouštějí malé samoobsluhy a večerky³³.

V případech, kde dochází k podvodům ve spojení s korupcí, má od roku 2012 FNS svoji politiku postavenou na vzájemné spolupráci s dotyčnými státy. Podniká s dostatečným předstihem kroky k zabránění zločinu, soustředí se na vzdělávání státních zaměstnanců v rozeznávání podvodů a pokouší se nastavit systém, který by mohl korupci zabránit³⁴.

³² What is FNS Doing to Fight SNAP Fraud? *USDA-FNS* [online]. Alexandria: USDA, 2019 [cit. 2021-01-26]. Dostupné z: <https://www.fns.usda.gov/snap/integrity/fraud-FNS-fightingq>

³³ 2019-SNAP-Retailer-Management-Year-End-Summary.pdf. [online]. Alexandria: USDA-FNS, 2020 [cit. 2021-01-27]. Dostupné z: <https://fns-prod.azureedge.net/sites/default/files/resource-files/2019-SNAP-Retailer-Management-Year-End-Summary.pdf>

³⁴ WARD, Ronald. SNAP Policy Clarification-State agency employee fraud liability. [online]. Alexandria: USDA-FNS, 2012 [cit. 2021-01-27]. Dostupné z: https://fns-prod.azureedge.net/sites/default/files/resource-files/SNAP_Policy_Clarification_-_State_agency_employee_fraud_liability.pdf

8. Zdravotní situace ve Spojených státech a její spojitost s programem

Přestože Spojené státy mají vysokou životní úroveň, jsou silně zasaženy tzv. civilizačními chorobami. Mezi nejčastější civilizační onemocnění patří obezita, která podle Centra pro kontrolu chorob a prevenci postihuje až 31,4 % dospělých Američanů a okolo 15,5 % dětí (2019)³⁵. Přestože k obezitě mohou mít někteří lidé predispozice, z velké části záleží na životosprávě jedinců. Ze statistik vyplývá korelace mezi měsíčním příjmem a mírou obezity v dané příjmové skupině.

Příčiny tohoto jevu můžeme vidět především v příjmu, který přímo zužuje možnosti volby zdravých a kvalitních potravin nebo jídel³⁶. Druhou z hlavních příčin je čistě malá dostupnost v místě bydliště. Dlouhodobým působením prodeje nekvalitních levných potravin je nízká koncentrace obchodů, které poskytují zdravé a nutričně bohaté potraviny, čímž vznikají tzv. potravinové pouště. V těchto oblastech nejsou zdravé potraviny dostupné v pěší vzdálenosti, jelikož nízkopříjmové rodiny nevytvářejí potřebnou poptávku po dražších, nicméně zdravých potravinách. Jedinou možností tak zůstávají pouze fast-foodové řetězce nebo samoobsluhy, ve kterých silně převládají nezdravé potraviny.

Finanční podporou chudých rodin se rozšiřuje možnost výběru kvalitních potravin, což ve spojení s podmínkami kladenými programem SNAP vytváří dobré podmínky pro kvalitnější skladbu jídelníčku³⁷. Pasivním působením SNAP je motivace obchodníků k zařazení zdravých potravin do svého sortimentu, jelikož se pro ně v dané oblasti objevila nová poptávka. Také proto je vidět souvislost mezi nárůstem obchodníků, kteří chtějí certifikát SNAP, a počtem lidí zařazených do programu SNAP. Celkově můžeme říct, že SNAP dokáže částečně napomoci prevenci chronické nadváhy a obezity díky modelu, kterým distribuuje benefity.

9. Závěr

Supplemental Nutrition Assistance Program potřebuje kvůli příchodu pandemie revidovat a opravit dlouhodobé chyby, které nyní mají zásadní dopad. Je nenahraditelným nástrojem, který ve Spojených státech v podobné formě funguje již dlouho, ale je potřeba jej stále upravovat.

V současnosti se za největší problémy programu dá označit nízký přírůstek nových žadatelů a neefektivní administrativa. Rozšířením programu způsobem, který by se zaměřil zejména na rizikové chudé čtvrti, by se mohlo dosáhnout vyšší míry zdraví a prevence chronických onemocnění mezi chudými rodinami.

Na finanční podpoře ve Spojených státech závisí osudy milionů lidí, z nichž velká část jsou děti nebo staří lidé neschopní pracovat. Navazuje na sérii dalších vládních

---

³⁵ CDC. *Nutrition, Physical Activity, and Obesity: Data, Trends and Maps*. [online]. Washington, D.C.: CDC, 2020. [cit. 4. 4. 2021]. Dostupné z: <https://www.cdc.gov/obesity/strategies/index.html>

³⁶ CDC. *Strategies to Prevent Obesity*. [online]. Washington, D.C.: CDC, 2020. [cit. 4. 4. 2021]. Dostupné z: <https://www.cdc.gov/obesity/strategies/index.html>

³⁷ CASWELL, Julie A., YAKTINE, Ann L. *Supplemental Nutrition Assistance Program: Examining the Evidence to Define Benefit Adequacy*. [online]. Washington, D.C.: The National Academies Press, 2013 [cit. 23. 1. 2021]. 978-0-309-26294-1. Dostupné z: <http://nap.edu/13485>

programů, které celkově rapidně zvyšují kvalitu života. Právě spektrum lidí, jež se do programu zapojí, je možné regulovat a také měnit skrze podmínky způsobilosti, které se v posledních letech zpříšňovaly, a mnoho lidí, kteří pomoc nutně potřebovali, na benefity nedosáhlo.

Užitečné zdroje

<https://www.youtube.com/watch?v=7MJnm5X9NN0>

<http://nap.edu/13485>

<https://www.fns.usda.gov/snap/state-directory>

<https://snapvisualizations.net/SNAP-household-state-averages#>

Seznam použitých pramenů a literatury

New America. *The History of SNAP*. [online]. 2021. [cit. 14. 3. 2021]. Dostupné z: <https://www.snaptohealth.org/snap/the-history-of-snap/>

CASWELL, Julie A., YAKTINE, Ann L. *Supplemental Nutrition Assistance Program: Examining the Evidence to Define Benefit Adequacy*. [online]. Washington, D.C.: The National Academies Press, 2013 [cit. 23. 1. 2021]. 978-0-309-26294-1. Dostupné z: <http://nap.edu/13485>

SNAP household state averages for SNAP benefits (FY 2018). *FNS SNAP Data Visualizations* [online]. Alexandria: USDA, 2018 [cit. 2021-01-26]. Dostupné z: <https://snapvisualizations.net/SNAP-household-state-averages#>

SNAP Participation Rates by State, All Eligible People. *FNS SNAP Data Visualizations* [online]. Alexandria: USDA, 2018 [cit. 2021-01-26]. Dostupné z: <https://snapvisualizations.net/usamap>

USDA. *Fiscal Year 2021 Congressional Justifications for the Food and Nutrition Service* [online]. Washington, D.C.: USDA, 2021 [cit. 3. 2. 2021]. Dostupné z: <https://www.usda.gov/sites/default/files/documents/fns-fy2021-congressional-justifications.pdf>

USDA. *SNAP Eligibility*. [online]. Washington, D.C.: USDA, 15. 3. 2021. [cit. 25. 3. 2021]. Dostupné z: <https://www.fns.usda.gov/snap/recipient/eligibility>

U.S. Bureau of Economic Analysis. *Government social benefits: to persons: Federal: Supplemental Nutrition Assistance Program (SNAP)*. [online]. Suitland: U.S. Bureau of Economic Analysis, 2020. [cit. 4. 4. 2021]. Dostupné z FRED: <https://fred.stlouisfed.org/series/TRP6001A027NBEA>

U.S. Bureau of Economic Analysis. *COVID-19 Pandemic: Federal Recovery Legislation and the NIPAs*. [online]. Suitland: U.S. Bureau of Economic Analysis, 2021. [cit. 4. 4. 2021]. Dostupné z: <https://www.bea.gov/system/files/2020-06/COVID-19%20Pandemic-Federal%20Recovery%20Legislation%20and%20the%20NIPAs.pdf>

CATES, Sheryl, Valerie LONG, Jonathan BLITSTEIN, et al. *Supplemental Nutrition Assistance Program Education and Evaluation Study (Wave II)* [online]. Washington, DC, 2013 [cit. 2021-01-23]. Dostupné z: <https://fns-prod.azureedge.net/sites/default/files/SNAPEdWaveII.pdf>

USDA. Disaster Supplemental Nutrition Assistance Program (D-SNAP). [online]. Alexandria, 2013 [cit. 2021-01-24]. Dostupné z: <https://www.fns.usda.gov/disaster/disaster-d-snap>

ROWE, Gretchen, Elisabeth BROWN a Brian ESTES. *SNAP Employment and Training (E&T) Characteristics Study: Final Report*. [online]. Alexandria: USDA, 2017 [cit. 2021-01-26]. Dostupné z: <https://fns-prod.azureedge.net/sites/default/files/ops/SNAPEandTCharacteristics.pdf>

SEMEGA, Jessica, Melissa KOLLAR, John CREAMER a Abinash MOHANTY. *Income and Poverty in the United States: 2019* [online]. Washington, DC: U.S. Government Printing Office, 2020 [cit. 2021-01-27]. Dostupné z: <https://www.census.gov/content/dam/Census/library/publications/2020/demo/p60-270.pdf>

USDA. *What is FNS Doing to Fight SNAP Fraud?* [online]. Alexandria: USDA, 2019 [cit. 2021-01-26]. Dostupné z: <https://www.fns.usda.gov/snap/integrity/fraud-FNS-fightingq>

USDA. *2019-SNAP-Retailer-Management-Year-End-Summary.pdf*. [online]. Alexandria: USDA-FNS, 2020 [cit. 2021-01-27]. Dostupné z: <https://fns-prod.azureedge.net/sites/default/files/resource-files/2019-SNAP-Retailer-Management-Year-End-Summary.pdf>

WARD, Ronald. *SNAP Policy Clarification-State agency employee fraud liability*. [online]. Alexandria: USDA-FNS, 2012 [cit. 2021-01-27]. Dostupné z: https://fns-prod.azureedge.net/sites/default/files/resource-files/SNAP_Policy_Clarification_-_State_agency_employee_fraud_liability.pdf

CDC. *Strategies to Prevent Obesity*. [online]. Washington, D.C.: CDC, 2020. [cit. 4. 4. 2021]. Dostupné z: <https://www.cdc.gov/obesity/strategies/index.html>

CDC. *Nutrition, Physical Activity, and Obesity: Data, Trends and Maps*. [online]. Washington, D.C.: CDC, 2020. [cit. 4. 4. 2021]. Dostupné z: <https://www.cdc.gov/obesity/strategies/index.html>